

TĖVIŠKĖS AIDAI

Kalėdų sveikinimai

Jau artinasi Kalėdų šventės. Savo gimines, draugus, artimuosius, organizacijos savo narius pasveikinkime per „Tėviškės Aidus“. Trumpas, tradicinis sveikinimas tik \$10, atsiunčiant kartu su sveikinimais, kurie bus atspausdinti „T.A.“ Kalėdų laidoje. Nelaukime paskutinės dienos, jau dabar iš anksto atsiųskime sveikinimus ir rūpesčiai dings.

Nemažas skaičius „Tėviškės Aidų“ pasiekia Lietuvą ir kitus kraštus. Jūsų sveikinimus „Tėviškės Aiduose“ skaitys Jūsų giminačiai bei pažįstami.

Apmokėtus sveikinimus atsiųsti iki gruodžio 1 d., nes juos reikia sugrupuoti prieš leidžiant į kompiuterį.

Prašome visų skaitytojų prisijusti prenumeratą už ateinančius metus, o dar neapsimokėję už šiuos metus, nuosirdžiai prašome nebedelsti.

„Tėviškės Aidų“ Redakcija
ir Administracija

Nr 45 (2074) 1997 m. lapkričio mėn. 18 d.

Eina 42-rus metus.

Melbourne

O Kristau, pasaulio
Valdove,
Ir žemės ir aukšto
dangaus.
Tau amžiais ir meile ir
šlove
Varpai širdyse mūsų
gaus.

Kaip pavasario
žydinčioj šventėj
Žydi Kristaus šviesi
vėliava.
Su Tavim eina tautos
gyventi,
Su Tavim eis visa
Lietuva.

Bernardas Brazdžionis

Telšių vyskupo Antano Vaičiaus žodis, pasakytas per karių ir jaunimo šv. Mišias Siluvoje

Žvarbus rudeniškas lietus nesutrikdė rugėjo 13-ąją didžios iškilmės ir šimtų karių, išsiriavusių prieš bažnyčios šventoriuje pastatytą altorių. Kariai buvo palaiminti arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus, Telšių vyskupo Antano Vaičiaus, monsinjoro Alfonso Svarinsko, išklausę ganytojiško pamokslą.

Jo Ekselencijos Arkivyskupo sukviesti susirinkome šiandien čia, Siluvoje, pasimelsti kariuomenei ir jaunimui skirtą dieną.

Kariuomenė yra maža, bet labai reikšminga Lietuvos dalelė, todėl labai džiaugiamės matydami čia mūsų karius.

Kai atsikūrė Lietuva, mes ne kartą girdėjome balsų, klausiančių, kam Lietuvai reikalinga kariuomenė? Ar gali tokia maža valstybė apginti savo sienas ir savo piliečius? Ar ne geriau kariuomenei skiriamas lėšas išdalyti vargšams?... Tokių balsų netrūksta ir šiandien.

Bet pagalvokime rimčiau. Ar galima užtikrinti savo piliečių taiką ir ramybę, neturint savos kariuomenės? Dabartiniame pasaulyje, kuris pilnas nuodėmių - neteisingumo, neapykantos ir žiaurumo, ar įmanomas normalus gyvenimas, jei nebus savos, geros kariuomenės ir nusikaltėliai žinos, kad mes esame bejėgiai? Jei mūsų valstybės sienos bus kiauros, mes niekada nebūsime saugūs. Nusikaltėliai kontrabanda veš į Lietuvą alkoholi, narkotikus ir ginklus. Jau dabar vis didesnę pavojų sukuria Lietuvai bėgimai iš Azijos. Štai kodėl bažnyčia reiškia pagarbą ir prielankumą tiems, kurie organizuoja Lietuvos kariuomenę, gerbia kariuomenės vadovybę ir karius, kurie paukvoja Tėvynės

tarnyboje metus iš gražiausių savo jaunystės dienų...!

Kariuomenė negali remtis vien gerais ginklais, kurie jai reikalingi. Kariuomenėje svarbiausia karys! Jo moralė, jo drąsa ir pasišventimas. Šia proga vėl prisiminti Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Algirdo žodžius: „Jau dukart drebėjo Maskvos sienos nuo mano kalavijo ne tik dėl to, kad jis nukaltas iš kieto plieno. Svarbiausia, kad kalavijas paremtas tūkstančiais už plieną kietesnių ir tvirtesnių krūtinė“.

Noriu jums, mieli Lietuvos kariai, priminti, kad Dešimčia Dievo įsakymų turi remtis tiek pavienio kario, tiek ir visos kariuomenės gyvenimas! Karys turi žinoti ne tik kariuomenės statutą, bet ir krikščioniškosios moralės pagrindus. Teisingumas, ištikimybė, pasišventimas turi puošti kiekvieną Lietuvos karių! Džiugu, kad kariuomenės daliniai mielai prisiima kunigus kapelionus, ir jų vadovybė nori, kad dvasinio gyvenimo specialistai įtaigiu žodžiu ir gyvu pavyzdžiu padėtų jauniems kariams tinkamai formuotis.

Kariuomenė turi būti Tėvynės meilės mokykla. Meilė, kuri nieko neišizada ir nepaaukvoja, yra ne meilė, bet melas, turintis kitą pavadinimą, būtent - savimeilė. Šiandienis gyvenimas kaip tik ir pasižymi savimeile ir savanaudiškumu. „Aš myliu Tėvynę, todėl noriu būti prezidentu“, - deklaruoja ne vienas. Neblogas pasirinkimas: už žodinę meilę - prezidento kėdę! Karys savo meilę Tėvynei turi įrodyti darbais - ištikima kario tarnyba! Taikos metu - vyriškai pakeldamas kariuomenėje numatytą tvarką ir užsiėmimus bei tarnybos metu iškylančius

sunkumus, pavyzdinčiai atlikdamas visas jam priklausancias užduotis. Karo atveju - apginti, pridengti Tėvynę savo krūtine!

Čia turėtume prisiminti 1918-uosius metus. Paskelbus Lietuvos kariuomenės pirmąjį įsakymą, 1919 m. sausio mėn. jau buvo apie 3000 savanorių, pasiryžusių eiti į ugnį, mirti už Tėvynę. Tuo metu į Lietuvą žygiavo trys Raudonosios armijos divizijos, t.y. apie 20.000 savanorių, mus puolė lenkai, į kraštą veržėsi bermontininkai. Ukrainiečių - 40 milijonų tauta tuomet nepajėgė apginti savo nepriklausomybės, o tą užduotį įvykdė Tėvynę mylintys Lietuvos kariai! Tokia turi būti ir šių dienų Lietuvos kariuomenė!

Nuo 18-ojo šimtmečio pabaigos pavergta, priešų trypta, rusinta ir pravoslavinta į Sibirą tremta, į kartuves vesta, šaudyta, rodos, vos vos gyva Lietuva, iškentusi 120 caro priespaudos metų, 40 lietuviškos spaudos draudimo metų, 1918 m. vasario mėn. 16 dieną per savo tautos atstovus pasiskelbė laisva ir nepriklausoma!

Stebėjosi tada pasaulis: tokia maža ir vos gyva, o skelbiama laisva ir nepriklausoma! Dar labiau stebėjosi pasaulis, matydamas, koks lietuvių entuziazmas išėjus į laisvę: pradėję nuo griuvėsių ir pelenų, be Klaipėdos, netrukus ir be sostinės Vniaus, be aiškiai nustatytų valstybinių sienų, be gerai paruoštų valdyti valstybę kadru, be patirties ir demokratinės valstybės tradicijų, lietuviai per 22-ėjus nepriklausomo gyvenimo metus atkūrė sugriautus kaimus, išstatė miestus, nutiesė kelius, suorganizavo pavyzdiną kariuomenę, lietuvišką mokyklą su tvirtu tautiniu - doroviniu auklėjimu

ir net ėmė lenkti kitas kultūringas pasaulio tautas!

Kokias išvadas mielas jaunime, turime padaryti mes, žvelgdami į praeitį?

Pirma. Geriausi, efektyviausi ginklai Tėvynei ginti buvo, yra ir bus šie: vienybė, susitelkimas, ištvermė, pasišventimas, meilė Dievui ir savo gimtajam kraštui. Tad skubėkime apsiginkluoti tais ginklais, kurie niekad neapylė!

Antra. Kraštas pavergiamas ne tada, kai įvedama svetima kariuomenė, bet kai iš tautos sąmonės išplėšiamas laisvės ir savanankiškumo troškimas. Tikroji okupacija - kai okupuojama ne tik teritorija, bet ir žmogaus protas bei širdis. Tad daugiau tautinio sąmoningumo, atsparumo, dorovingumo, meilės Dievui ir Tėvynei! Daugiau viso to ypač tau, mielas jaunime. Ne Valentino dieną švęsti, ne konkursus rengti, kas ilgiau bučiuodamasis išters, ne kas ilgiau išters šokdamas, bet - tapti sąmoningu, doru, mylinčiu Dievą ir Tėvynę, mylinčiu laisvę labiau nei gyvenimą Lietuvos piliečiu.

Ir galiausiai - trečia. Ne tik politikai ir diplomatai, ne tik Vyriausybė ir Seimo nariai, bet ir tu, mielas jaunime, ir jūs, mieli kariai, visi mes - ir pasauliečiai, ir dvasininkai, turime būti Lietuvos gyvybės saugotojai!

*Lietuva - akmuo prie slenkščio seno
Ir lietaus lašelis debesy.
Lietuva - ugnis, kurią kūrėnam
Ir kurioj sudegime visi, - sako
poetas.*

Tad baigdamas kviečiu visus maldauti

Viešpatį Dievą ir Svč. Siluvos Dievo Motiną Mariją amžinosios laimės už Tėvynę žuvusiems ir ištvermės visiems nepriklausomos Lietuvos sūnams ir dukroms. Amen.

Ketvirtoji Blaivystės šventė, kurią surengė vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdžio Šiaulių miesto taryba

Artūras Baranauskas

Katedroje šv. Mišias laikė ir pamokslą pasakė monsinjoras Kleopas Jakaitis. Jis kalbėjo apie Šiaulių kalėjime kalinčius - tūkstantį žmonių, kurių pusė nusikaltimus padarė būdami girti... Pasak K.Jakaičio, „kol neišbrisis iš girtuoklystės liūno, nebus gerovės Lietuvoje!“ Beje, vyskupas Eugenijus Bartulis sutiko būti Blaivystės sąjūdžio dvasinis globėjas.

Po šv. Mišių iš katedros būrys žmonių su tautine ir geltona Blaivystės sąjūdžio vėliavomis nuėjo į savivaldybės posėdžių salę. Čia, anot gydytojo Alberto Griganavičiaus, nedaug žmonių susirinko į „labai nepopuliarų renginį - Blaivystės šventę“.

Monsinjoras K.Jakaitis priminė, kad Šiaulių klebonas Ignacas Stachas jau pirmą M.Valančiaus pradžioje skleisti blaivybę. K.Jakaitis išreiškė viltį: „Būtų malonu, kad iki 2000 metų Šiauliuose, kaip kadaise per dvejus metus pavyko, aštuonis (?) kartus sumažėtų išgėrimų“.

Atskaitinį pranešimą padarė Vyskupo M.Valančiaus blaivystės sąjūdžio Šiaulių miesto tarybos pirmininkas gydytojas Albertas Griganavičius. Jis kvietė padiskutuoti, kaip padėti ypač jauniems žmonėms išsiugdyti poreikį bendrauti be alkoholio. To poveikio, kurio nori blaivniekai, nėra. A.Griganavičius apeliavo į žurnalistus, kad mažiau skelbtų kriminalinę kroniką, daugiau keltų viešum gražius poelgius.

Pasak A.Griganavičiaus, mieste per daug išduota leidimų prekiauti alkoholiu: 1997-aisiais metais - 151 leidimas (dar 70 - prekiauti alumi). O štai Švedijoje šeštadieniais ir sekmadieniais alkoholiu neprekiaujama. Girtavimas ir blaivybė turi būti politika, o pas mus jos nėra. 1994 metais priimtas Alkoholio kontrolės įstatymas paralyzuotas. Dėl nelegalios alkoholio kontrabandos šalies biudžetas negauna maždaug milijardo litų!

A.Griganavičius pabrėžė, kad būtina kelti žmonių kultūrą. Taip pat akcentavo, jog reikia žymiai geriau parengti blaivystės propagavimo programos koncepciją.

Svečiasis Vilniaus, Blaivystės sąjūdžio respublikinės valdybos pirmininkas pedagogas Jonas Kvederaitis prisipažino, kad šiemet sukako septyniolika metų, kai jis išbrido iš alkoholio. Nors, pasak J.Kvederaičio, blaivybės propagotojai yra donkichotai, nereikia pasiduoti, liūdėti, o padėti krikščioniškai. J.Kvederaitis atvežė ir padovanojo savo neseniai išleistas knygas: „Daugiau gerti nebegaliu“, romaną „Baimė“ (65 egzempliorius

su savo autografais), taip pat buvo išdalintas naujas laikraščio „Blaivioji Lietuva“ numeris.

Blaivystės sąjūdžio revizijos ataskaitą perskaitė ir apie ūkinę-finansinę veiklą kalbėjo Kazys Alminas. Jis pripažino, kad išlaidų organizacijos veikloje daugiau negu pajamų. Labai apgailestavo, kad 1995-aisiais nustojo veikti arbatinė „Tik čia“ (Vilniaus gatvės pėsčiųjų bulvare). Materialinė bazė menka: turima vos 3 tūkst. litų. Tiesa, kaikas paaukojo: „Senoji Eglė“, „Diemedžio vaistinė“ ir kt. Dabar blaivystės sąjūdis išsinuomuoja patalpas Tilžės g. 128, tačiau jas reikia įrengti.

Gydytojas Aleksandras Ronkus kritikavo, kad prie blaivystės plėtimo beveik neprisideda miesto valdžia. Jis primygtinai siūlė, kad mokyklose reikėtų įvesti privalomas programas apie alkoholio ir narkotikų žalą.

Ponas J.Ruzgys teigė, kad be Dievo žmogus negali doras išaugti.

Aukštabaliai vidurinės mokyklos direktorius, Blaivystės sąjūdžio miesto tarybos narys Petras Ivoškis sakė, kad mokytojai stengiasi daug padaryti, deja, blogis daugiausia ateina iš šeimų...

Miesto Svietimo skyriaus vedėja Violeta Dagienė sakė, kad labai nekencia girtuoklių, o mokytojai - dar menki psichologai. Vaikams reikalingas teigiamas pavyzdys. V.Dagienė padėkavo B.Brazdžionio eileraštį: „Blaivosi žemė, blaivos dangus...“

Susirinkusieji išrinko naują Vyskupo M.Valančiaus blaivystės sąjūdžio Šiaulių miesto tarybą iš 14-os žmonių (anksčiau buvo 19). Išrinkti ir delegatai į 4-ąją blaivystės kongresą, įvyksiantį Kaune. Taip pat priimtos rezoliucijos: kreipimasis į žurnalistus dėl jų požiūrio į blaivystės skleidimą; girtavimą skelbti nacionaline nelaime; įvesti alkoholio valstybės monopolių.

Blaivystės šventės dalyviai aplankė blaivybės apaštalo kunigo Ignaco Stacho kapą senosiose kapinėse.

„L.r.“

Šimtametė močiutė iš Alizavos stebisi paliegusiu jaunimu

Šimto metų sulaukusi S.Samšoniene. J.Kraujūno nuotr.

Alizavos miestelyje (Kupiškio rajonas) gyvenančiai Salomėjai Samšonienei suėjo šimtas metų.

Gretimame Pandėlio valsčiuje gimusi močiutė daugiau kaip keturiasdešimt metų gyvena su vienintele dukra Eufemija Audickiene Alizavos seniūnijoje.

S.Samšoniene - buvusi politinė kalinė. 1948-aisiais ji buvo apkaltinta bendradarbiavusi su „miško broliais“ ir nuteista kalėti Sibire septynerius metus. Tai buvo vienintelė jos tolima kelionė gyvenime. Grįžusi iš Magadano srities giminėn, visą laiką padėjo dukrai ūkininkauti.

Pasak močiutės dukters, senoji per visą savo amžių nėra gulėjusi ligoninėje, jai paskaudėdavo nebent galvą ar dantį. Dar prieš kelerius metus pasigardžiuodama valgydavo rūkytus lašinius, mėgdavo mėsiską valgį, tik dabar labiau linkusi į pienišką maistą, žuvį, virtas daržoves. Senoji stebisi dabartinių moterų silpnumu ir ypač - paliegusiu jaunimu, mat pati, jaunesnė būdama, be vargo ir ardao, ir sėdavo, ir rūgų centnerį, per peti persimetusi, panešdavo.

Ir dabar S.Samšoniene sveikata nėra kiek nesiskundžia, yra savarankiška, pati apsisukalia, tik dėl silpno regėjimo po sodybą vaikšto, įsitverusi nutiestų virvelių.

Pasveikinti močiutę su jubiliejumi Alizavon suvažiuavo šeši anūakai, dešimt proanūkių ir vienas proprovaikaitis. Aplankyta svetimų žmonių, močiutė stebisi, kad ilga senatvė tapusi retenybe.

Kupiškio rajono statistikos skyriaus šių metų sausio 1-osios duomenimis, rajone gyvena 491 žmogus, vyresnis nei 85 metų.

Sešiose rajono seniūnijose bei pačiame Kupiškėje šiuo metu gyvena penki žmonės, sulaukę šimto ir daugiau metų, dar dešimčiai kupiškėnų iki šimtmečio jubiliejaus betruksta kelerių metų. Jų gimimo metai paprastai nustatomi pagal bažnytinės metrikų knygas.

Seniausioji rajone galbūt yra Sepetos gyventoją Barbora Cerniūtė, kuri teigia gimusi 1889 metais.

„L.r.“

departamentas ir Vidaus reikalų ministerija.

Minėtos bylos iš ministerijos saugyklų sunaikinti buvo vežamos devynis kartus.

„L.r.“

Žinios iš Lietuvos Radijo Tarnybos Vatikane

Rusijoje Sankt Peterburge įsikūrusi katalikų radijo stotis „Marija“, transliuoja savo laidas ištisą parą. Nuo septintos valandos ryto iki dešimtos valandos vakaro laidos transliuojamos tiesiogiai, po to perduodami iš anksto parengti įrašai. Transliuojama rusiškai, lietuviškai, lenkiškai ir baltarusiškai. Laidas rengia 25 savanoriai. Perduodamos maldos, religinė muzika, įvykių komentarai, studijoje veikia tiesioginė telefono linija. Katalikiška radijo stotis „Marija“ kol kas girdima tik Sankt Peterburge, bet ateityje transliacijas tikimasi išplėsti į kitus Rusijos regionus.

ooOoo

Italijos žinių agentūra ANSA, remdamasi Izraelio radiju, paskelbė, jog yra rengiamas aukščiausio lygio trijų monoteistinių religijų atstovų susitikimas. Pasak pranešimo, turėtų susitikti Popiežius Jonas Paulius II, Izraelio žydų sefardų (sefardų) vyriausiasis rabinas Elihau Bakshi Doron ir vienas pagrindinių musulmonų religinių lyderių šeikas Mohammed Said Tantawi.

Vatikano spaudos salės direktorius Joquin Navarro Valls, paklaustas ar iš tikrųjų rengiamas toks susitikimas, spaudos paskelbtų

žinių nepaneigė, o tik pasakė, kad kol kas jis šiuo klausimu negalys nieko pasakyti.

ooOoo

Iš Peru sostinės Limos pranešama, kad nugriauta Japonijos ambasadoriaus rezidencija, kurioje 126 dienas vadınamojo revoliucinio judėjimo Tupac Amaru teroristai laikė įkaitais 72 žmones. Praeitų metų gruodžio 17-ąją grupė teroristų užėmė Japonijos ambasadoriaus rezidenciją ir paėmė įkaitais užsienio diplomatus bei verslininkus, susirinkusius į priėmimą - viso apie 500 žmonių. Moterys ir vaikai buvo išlaisvinti tuoj pat, o teroristai pareikalavo, kad iš kalėjimų būtų paleisti jų bendrai, priklausantys tam pačiam Tupac Amaru judėjimui. Peru vyriausybės derybos su teroristais neatnešė jokių rezultatų ir po 126 nelaisvės dienų, šių metų balandžio 22 dieną, karinės operacijos metu specialūs Peru kariuomenės daliniai išvadavo belaisvius. Puolimo metu visi 14 teroristų buvo nukauti. Limos meras pareiškė, jog Japonijos ambasadoriaus rezidencija nugriauta pirmiausiai dėl likusių slogių prisiminimų. Šioje vietoje nuspręsta sukurti taikos ir draugystės tarp tautų parką.

Sunaikinta 3000 bylų

Premjero potvarkiu sudaryta darbo grupė, ištyrusi Ypatingojo archyvo dalies dokumentų sunaikinimo aplinkybes, konstatavo, kad iš viso per šešerius metus buvo sunaikinta apie 320 tūkstančių bylų.

Už operatyvinę veiklą nagrinėjančių dokumentų saugojimą, tvarkymą ir perėmimą yra atsakingas Archyvų

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Sidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

MŪSŲ PLANETA

Rašo dr. Jonas Kunca M.D.

Per milijonus metų mūsų planetoj susidarė aplinkos, gyvūnijos ir augmenijos lygsvara. Bet žmogus paskutiniu metu ją pastatė į didelį pavojų. Tik per paskutinius 50 metų anglies dvideginio kiekis atmosferoje padidėjo 12%. Dėl to temperatūra pakilo 1 laipsniu. Anglies dvideginis yra normali atmosferos dalis. Jis sudaro vos 0,03% kitų oru dujų, bet turi savybę sustabdyti šilumos pasišalinimą nuo žemės paviršiaus, kurį kaitina saulė. Skačiuojama, kad anglies, naftos ir dujų išteklių, jei būtų vartojami dabartiniu greičiu, išsibaigtų po 1000 metų. Per tą laiką žemės paviršiaus temperatūra pakiltų apie 15 laipsnių. Klimato pasikeitimai būtų milžiniški. Derlingos žemės galėtų virsti dykumom. Asigalių ledynai ištirptų ir vandenys apsemtų didžiulius pakrančių plotus. Audros būtų dažnos ir stiprios. Jau dabar, pakilus žemės paviršiaus temperatūrai vos 1 laipsniu, potvyniai ir uraganai daro žalą vienoj planetos dalyj, o sausros kitoje. Kas būtų po temperatūros pakilimo 10 laipsnių, sunku įsivaizduoti.

Atmosfera teršia industrializuotos šalys. Teršėjų priešakyje stovi JAV, kurios paleidžia į orą 25% CO2 (anglies dvideginio). Seka Europa, kur atmosfera teršiama 2 kart mažiau. Kinijoj CO2 išleidžiama į orą 8 kart mažiau negu JAV, skaitant pagal gyventojų skaičių. Net Rusijos Federacijoj atmosfera teršiama 2,5 mažiau negu JAV.

Neindustrializuotos šalys nori pasivyti Vakarų ir didina savo industrija. Greitai ir jos paleis daugiau CO2 į atmosferą. Be to, Brazilijoj ir Azijoj naikinami miškai, kurie naudoja ore esantį anglies dvideginį. Pati gamta neišgali pasipriešinti žmogaus daromam oro teršimui. Laiks nuo laiko daromos konferencijos, kuriose svarstomas atmosferos teršimo sustabdymas. Bet viskas baigiasi gražiais žodžiais. Sekanti konferencija bus šių metų gruodžio mėnesį Kyoto mieste. Europa siūlo sumažinti CO2 paleidimą į atmosferą 15%. Bet JAV

siūlo kosmetinę priemonę: grįžti į 1990 m. teršimo lygį. Atrodo, kad susitarti bus sunku, nes kapitalistų interesai yra pasipelynti šiandien. Kas bus rytoj, jiems nerūpi. O ką nors daryti dabar reiktų. Kai pasikeis atmosfera, net visi pasaulio vadai kartu negalės pataisyti padarytos klaidos.

Žmogus teršia ne vien atmosferą. Upių ir ežerų vandenys yra teršiami miestų atmatomis, naftos avarijom ir nuodingom substancijom, kurias paleidžia įvairios įmonės nesiimdamos atitinkamų apsaugos priemonių. Apterštų vandenų gyvūnija nyksta, o dalis jau išmirus. Teršalai neretai patenka ir į požeminį vandenį. Iš vis gėlo vandens pradeda trūkti. Žmonių skaičiui didėjant po 90 milijonų per metus, geriamo vandens trūkumas bus kritiškas kai kuriose planetos dalyse. Laikas pagalvoti, ar toks augimas neprisidės prie planetos katastrofos? Teršiama žemė vartojant įvairias nuodingas substancijas piktžolių ir augalų parazitų naikinimui. Nuodai

iš dalies lietaus nuplaunami patenka į upes, o iš jų į jūras ir vandenynus. Pasenusius atominius laivus, kartu su radioaktyviom medžiagom, sovietai paskandino arba dar laiko uostuose. Su laiku radioaktyvios medžiagos prasivers į vandenį ir užnuodys vandenynus. Geras skaičius nesaugių atominių jėgainių tebeveikia buv. S.Sajungoj. Jos irgi gali iššaukti panašias į Černobilio katastrofas.

Nauja technologija pastumė civilizaciją į priekį, bet kartu prisidėjo prie gamtos lygsvaros praradimo, nes išradimai naudojami laikinam gerbūvio pakėlimui neatsižvelgiant į pasėkas planetos ateičiai. Turtuoliai nori dar praturtėti šiandien. Kas bus iš to rytoj, jiems nesvarbu.

Dėl technologijos tobulėjimo atsiranda vis daugiau bedarbių. Sekantį šimtmetį, kaip skačiuojama, darbą turės tik kas penktas asmuo. Iš ko gyvens kiti? Moderni medicina prailgino žmogaus amžiaus vidurkį. Senelių skaičius staigiai padidėjo ir dar vis augs. Juos irgi reikia išlaikyti. Socialinė našta žada tapti nepernešama. Ateityj patiem teks rūpintis savo senatve.

Pasaulio vadai privalėtų daug rimčiau žiūrėti į netolimą ateitį ir imtis akcijos vietoj išsikabinėjimų. Atsilikusiai planetos daliai turėtų būti duodama moderni technologija, kad išvengtų gamtos teršimo Trečiame Pasaulij.

Kova prieš gamtos užteršimą nebus pigi, bet jos išvengti negalim, jei nenorim sulaukti didžiulės katastrofos.

Prezidentai įtvirtino ilgus metus ginčytas sienas

Grėsmių nebuvo nurodyta

Rusija pareiškia, kad ji yra kaimyninės ir draugiškos valstybės - Lietuvos - saugumo garantas.

Toks Rusijos Prezidento Boriso Jelcino pareiškimas Kremliuje buvo įteiktas antrą dieną Rusijoje viešintiam Lietuvos Prezidentui Algirdui Brazauskui.

B.Jelcinas garantavo, kad Lietuvos nelaukia jokie netikėtumai iš Rusijos. „O jeigu Lietuvai kils bet koks pavojus, ta valstybė turės reikalą su mumis“, - pabrėžė B.Jelcinas. Valstybių, iš kurių gali kilti pavojus Lietuvai, Rusijos Prezidentas nenurodė.

Pareiškimas - ne naujas

Komentuodamas šį Rusijos Prezidento pareiškimą, Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas sakė: „Šie Rusijos pasiūlymai nėra nauji“. Anot jo, apie tai iš Jungtinių Tautų Organizacijos tribūnos yra kalbėjęs Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenijus Primakovas.

„Šie Rusijos pasiūlymai nekeičia Lietuvos užsienio politikos kryptį - narystės Europos Sąjungoje bei NATO, taip pat gerų santykių su kaimynais“, - pabrėžė Lietuvos diplomatinės vadovas.

Komentuodamas Rusijos vadovo pareiškimą, A.Saudargas pabrėžė, kad dokumente, kuris buvo įteiktas A.Brazauskui, buvo pavartotos švelnesnės formuluotės.

Prezidentų valia - tvirta

Kremliaus Vladimiro salėje B.Jelcinas ir A.Brazauskas pasirašė du dokumentus. Tai - sutartys dėl Lietuvos ir Rusijos sienos delimitavimo bei ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje nustatymo.

„Nors daug kas spekuliuo,

Rusijos Prezidentas B.Jelcinas pažadėjo A.Brazauskui ginti Lietuvą nuo bet kokio priesio. Reuters nuotr.

kad mums nepavyks pasirašyti sutarties dėl sienos, visų piktororių pykčiui, tai padaryti pavyko. Jie turi žinoti - Prezidentų valia yra tvirta... Mes taip nusprendėme“, - pabrėžė Rusijos vadovas. Pasak jo, šis sprendimas buvo priimtas nepažeidžiant nei Lietuvos, nei Rusijos piliečių teisių.

„Mes visi drauge jas kruopščiai ir rūpestingai ginsime“, - apie sienos apsaugą kalbėjo B.Jelcinas.

Pripažino ir Rusijos kalnę

Labai svarbiu dokumentu B.Jelcinas pavadino sutartį dėl ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje atskyrimo.

„1991 metais pradėjome piešti jūros sieną, kurią galų gale po šešerių metų nupiešėme. Pagaliau radome vidurį ir pasirašėme žemėlapius bei susitarimus“, - kalbėjo Rusijos vadovas.

B.Jelcinas taip pat pripažino ir Rusijos kalnę, kad dokumentai nebuvo pasirašyti anksčiau.

Pasirašymas - istorinis

Sienos sutarties pasirašymą A.Brazauskas vadino istoriniu. Anot ekspertų, Lietuva tapo pirmąja

valstybe, su kuria Rusija pradėjo įtvirtinti naujas savo sienas.

Kremliuje pasirašyti dokumentai baigė Lietuvos Respublikos sausumos sienų su visomis kaimyninėmis valstybėmis nustatymą.

80 žemėlapių A.Saudargo parašu buvo patvirtinta pirmąja Lietuvos vadovo Rusijoje dieną. Ceremonijoje dalyvavo ir Lietuvos valstybės sienos demarkavimo ir delimitavimo komisijos vadovas Rimantas Sidlauskas.

Anot Lietuvos Prezidento A.Brazausko, R.Sidlausko indėlis rengiant dokumentus dėl sienos su Rusija yra svarbiausias.

Sienos - tik sąlyginės?

Sienas, kurios anksčiau skyrė buvusias sovietines respublikas, B.Jelcinas pavadino sąlyginėmis.

„Siaurinė Rusijos siena su Lietuva yra neapsaugota. Piktų kėslų turintys žmonės, kurie nori patekti į Rusiją, turi kirsti ir Lietuvos sieną. Dėl šios priežasties turime saugoti Rusijos sieną“, - sakė

Rusijos Prezidentas. Jis neatmetė galimybes, jog kada nors Lietuva ir Rusija pasirašys dokumentus dėl vieningos sienos.

„Tačiau kol kas dvi nepriklausomos europietiškos ir kaimyninės valstybės pasirašė sienos dokumentus, atitinkančius tarptautines normas“, - pabrėžė B.Jelcinas.

Komplimentai Lietuvai

Rusijos Prezidentas pripažino, kad šiuo metu Lietuvos prekėms taikomi dideli muitai. B.Jelcinas informavo įpareigojęs Rusijos vyriausybę komisiją parengti dokumentus dėl prekybos liberalizavimo. B.Jelcinas pažadėjo, kad Rusija neketina riboti Lietuvos prekių judėjimo.

Teigiamai buvo įvertinta Lietuvos politika dėl tautinių mažumų.

Rusijos Valstybės Dūmos pirmininkas Genadijus Selezniovas pokalbyje su A.Brazausku akcentavo reikalavimus, kurie taikomi šalims, siekiančioms narystės NATO. „Nesutvarkę sienų, negalite tapti NATO nare“, - pabrėžė Rusijos Dūmos vadovas.

Anot pokalbyje dalyvavusių pareigūnų, neigiamai Lietuvos ir Rusijos sutartį vertinantys Rusijos deputatai bijo, kad Rusijos ir Lietuvos sienos sutarties pasirašymas gali reikšti žalią šviesą Lietuvos kelyje į NATO. „Lr.“

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį „Tėviškės Aidams“. Mintimi šventa ten investuokite save. Kur Dievas ir Tėvynė šaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aiduos“!

Trumpai

Dabartinį Seimo pirmininką Vytautą Landsbergį stebėjo KGB, kaip antitarybine ir nacionalistine veikla įtariamą asmenį.

Tai pareiškė generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia. Jis rėmėsi prokuratūroje turimais KGB archyvų dokumentais, liudijančiais, kad sovietų saugomas V.Landsbergį sekė nuo 1981-ųjų.

„Turimi dokumentai parodo, kad Seimo pirmininkas yra visai ne toks, kokių jį mėginta pavaizduoti“, - pareiškė K.Pėdnyčia. Jis teigė, kad nuo 1981-ųjų KGB vykdė operatyvinę veiklą prieš V.Landsbergį, kuris buvo laikomas antitarybinis elementu.

Anot generalinio prokuroro, ankstesnės pagarsėjusios buvusių KGB karininkų apklausos neįrodo V.Landsbergį bendradarbiavus su KGB.

Komisija nutarė, kad saugumiečių liudijimu paremta medžiaga nėra pakankamai pagrįsta, o generalinė prokuratūra išskėlė bylą dėl V.Landsbergio apšmeižimo.

Generalinis prokuroras K.Pėdnyčia sakė, kad V.Cepo atliktos apklausos juridine prasme buvo niekinės, tuo tarpu V.Landsbergio sekimą įrodo dokumentai.

Anot generalinio prokuroro, buvę KGB kadrai neturi, ką pasakyti, kai jų klausiama labai konkrečiai, o ne kalbama abstrakčiai.

Seimo pirmininkas įsitikinęs, kad kaltinimai bendradarbiavimu su KGB dings iš Lietuvos politinio gyvenimo tik tada, kad tokios kampanijos baigsis nesėkme arba „pradės veikti prieš pačius tokio šmeižto platintojus“.

Tuo pat metu V.Landsbergis yra įsitikinęs, jog aukšto pareigūno apšmeižimas yra netikėt pareigūno, bet ir visos valstybės reikalas.

„Aš nežinau, ar apšmeižtas prezidentas turi eiti į teismus kaip paprastas pilietis, ar tai jau yra valstybės reikalas“, - teigė jis. Apie tai, pasak Seimo pirmininko, verta pamąstyti.

Savo 65-ojo gimtadienio proga Seimo pirmininkas pianistas V.Landsbergis Nacionalinėje filharmonijoje surengė solinį labdaros koncertą. Neigaliams vaikams remti surinkta daugiau kaip 13 tūkst. litų.

Žymių Europos politikų grupė paragino Europos Sąjungą jau kitais metais pradėti realias derybas su Lietuva. Taip pat paraginta derybas pradėti kartu su visomis šalimis kandidatėmis, kurios atitinka demokratijos reikalavimus.

Jų pareiškimą išspausdino Didžiosios Britanijos laikraštis „The Financial Times“, o vėliau paskelbė ir kiti didieji Europos laikraščiai.

Karinė oro pajėgų vado pulkininko Z.Vegelevičiaus teigimu, šiemet pirmą kartą „rimtai pažiūrėta“ į šios struktūros problemas.

1997 metais Karinėms oro pajėgoms numatytos biudžeto lėšos

yra dvigubai didesnės nei pernai. Panaudojus papildomus finansus, gelbėjimo paieškos postas iš Zoknių oro uosto Šiauliuose buvo perkeltas į patogesnę vietą prie Baltijos jūros. „Iš pajūrio galime greičiausiai reaguoti į bet kurį įvykį“, - sakė Karinių oro pajėgų vadas.

Siemiet suremontuota beveik visa technika, taip pat pradėta kurti nepriklausomo ryšio sistema, kuri padės atsisakyti nuomojamų radijo ryšio linijų ir taip sutaupyti lėšų. Be to, vienas iš sraigtasparnių jau beveik visiškai atitinka NATO reikalavimus - juo Lietuvos lakūnai siemiet sėkmingai įveikė tolimą atstumą iki Islandijos ir atgal, tuo nustebindami kolegas iš kitų šalių.

Iš viso Lietuvos karinėms oro pajėgoms priklauso 39 lėktuvai, sraigtasparniai ir kitos skraidymo priemonės.

Sveikatos apsaugos ministras J.Galdikas socialdemokratų iniciuojamą nepasitikėjimą juo vertina kaip vieną iš politinės kovos būdų artėjant Prezidento rinkimams. Žurnalistams jis teigė visiškai nenustebęs tai sužinojęs, nes apie tokius ketinimus buvo kalbama jau nuo kovo mėnesio.

Dvi naktis iš eilės Varšuva drebino sprogimais. Vienas sunakino pinigų keityklą, kitas - kavinę. Policijos nuomone, taip nusikaltėliai suvedinėja sąskaitas su nepaklusniais asmenimis.

Lietuvių visuomeninė kultūros draugija pakeitusi dabartinę Lenkijos lietuvių draugija (LLD) Suvalkijos vaivadijos teismo patvirtintuose įstatuose yra įsipareigojusi siekti lietuvių ir lenkų bendravimo. Problemą betgi sudaro praeities kovos dėl Vilniaus ir lietuvių centru buvusių Seinų. Pasak LLD pirm. Petro Maksimavičiaus, ta praeitis yra pagrindinė kliūtis LLD pradedamam veiklos penkiasdešimtmečiui. Beveik visos lietuviškos mokyklos dabar yra Punsko valsčiuje, o jų reikėtų ir Seinų krašte bei kitose Lenkijos vietovėse. Poreikiai ignoruojami, nes Lenkija neturi tautinių mažumų įstatymo.

Prel. Juozas Prunskis, Lemonte prie Čikagos gyvenantis žurnalistas, daugelio premijų mėcenatas, artėja prie savo amžiaus devyniasdešimtmečio sukakties. Jis yra gimęs 1907 m. gruodžio 22 d. Žvilbučiuose prie Daugailių, Utenos rajone, mokėsis Utenos „Saulės“ progimnazijoje. Tad nenuostabu, kad Utenos miestas amžiaus devyniasdešimtmečio proga jį paskelbė septintuoju savo garbės piliečiu.

JAV ir Didžioji Britanija pelnosi iš vėl atgyjančios pasaulinės ginklų prekybos, gerokai smukusios pasibaigus šaltajam karui. Tai teigiama metinėje Tarptautinio

strateginių tyrimų instituto ataskaitoje „Karinis balansas“ („The Military Balance“).

Ataskaitoje teigiama, kad pasaulinė ginklų rinka, skatinama Artimųjų Rytų ir Rytų Azijos paklausos, 1996 metais išaugo 8 proc., o jos vertė prilygo 39,9 mlrd. JAV dolerių.

1996-ieji buvo antri iš eilės rinkos augimo metai po 1987 metais prasidėjusio ir septynerius metus trukusio smukimo.

Kol kas didžiausia pasaulyje ginklų eksportuotoja laikoma JAV, pernai į užsienį išgabenusi ginklų už 17 mlrd. dolerių ir užėmusi 42,6 proc. pasaulinės ginklų rinkos. Po jos sekė Didžioji Britanija ir Prancūzija, eksportavusios ginklų atitinkamai už 8,8 ir 5,6 mlrd. dolerių bei užėmusios 22,1 ir 14,1 proc. rinkos. Rusija, sovietinės eros laikais buvusi didžiausia ginklų tiekėja, pernai karinės technikos eksportavo tik už 3,4 mlrd. dolerių ir užėmė 8,6 procento rinkos.

JAV ir Europa baigia išspręsti užsitęsusių ginčų dėl išlaidų, susijusių su trijų Rytų Europos šalių priėmimų į NATO, pasidalijimo.

Kaip sakė šios Vakarų gynybinės organizacijos pareigūnas, nuomonių skirtumai tarp amerikiečių ir europiečių šiuo klausimu pamažu mažėja. JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright, be to, pripažino, kad NATO plėtra kainuos mažiau, negu manyta anksčiau.

Vietoj 27-35 milijardų JAV dolerių naujų narių priėmimas į NATO dabar, naujausiais vertinimais, gali kainuoti tik apie kelis milijardus per 10 metų.

NATO pradėjo derybas su Lenkija, Vengrija ir Čekijos Respublika dėl jų finansinių įnašų, kuriuos jos mokės tapusios NATO narėmis. NATO derybininkai siūlys, kad Lenkija Šiaurės Atlanto aljansui mokėtų 2,48, Čekija - 0,65, o Vengrija - 0,9 procento maždaug 2 milijardų dolerių biudžeto lėšų.

Latvija nepraso Rusijos saugumo garantijų, pareiškė Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis, komentuodamas Rusijos prezidento Boriso Jelcino pareiškimą dėl Rusijos saugumo garantijų Baltijos valstybėms.

„Saugumo garantijos nėra toks dalykas, kurį viena šalis nusprendžia taikyti kitai“, - spaudos konferencijoje, sakė G.Ulmanis.

Komentuodamas priežastis, kodėl Maskva atšaukė Anatolijaus Gorbunovo, bendro Latvijos ir Rusijos tarpvyriausybinių komiteto pirmininko vizitą į Rusiją, kuris buvo planuotas spalio 29 dieną, G.Ulmanis sakė, kad Rusija nepasirošusi aptarti į jo vizito dienotvarkę įtrauktus klausimus.

„Mano nuomone, Rusija nekorektiškai pasielgė, atsisakydama šio susitikimo. Tai ne pirmas kartas, tačiau atrodo, kad visi jau prie priprato“, - sakė Latvijos prezidentas.

Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas paneigė, kad NVS, kurią

sudaro visos buvusios SSRS respublikos, išskyrus Baltijos šalis, merdi, tačiau pripažino, kad Maskvai tenka didelė dalis atsakomybės už dabartinę nepatenkinamą padėtį valstybių organizacijoje.

Po už uždarytų durų vykusio 12 NVS valstybių vadovų susitikimo B.Jelcinas pareiškė, kad Maskva sulaukė daug kritikos iš buvusių sovietinių respublikų vadovų už nesugebėjimą įvykdyti ankstesnių aukščiausiojo lygio susitikimų sprendimus.

Pripažinęs tokios kritikos pagrįstumą, Rusijos prezidentas paragino reformuoti NVS funkcionavimo būdą ir galų gale įgyvendinti anksčiau priimtus sprendimus.

Kišiniovio aukščiausiojo lygio susitikimas, pasak B.Jelcino, yra ne akligatvis, o tramplinas, nuo kurio NVS pakils naujam skrydžiui.

Dėl lėšų stokos iš Vladivostoko psichiatrijos klinikos paleista 200 pacientų, ir miestas apėmė baimė, kai vienas jų kirviu užmušė kaimyną. Tai pranešė Rusijos televizija.

Miesto psichiatrijos ligoninių pacientai buvo maitinami tik neriebia sriuba ir koše. Tokie padėtis ligoninėse susidarė dėl vietos politikų nesutarimų bei nutraukus finansavimą iš karinio jūrų laivyno.

Ramesni pacientai buvo išleisti į namus, tačiau personalas baiminasi, jog neatnaujintus finansavimo greitai teks išleisti ir likusius.

„Jei nebus ką valgyti, mes atversime duris. Negalime laikyti jų uždarytų ir marinti badu“, - miesto valdžią įspėjo Vladivostoko psichiatrijos ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas Aleksandras Kolomejecas.

Daugiau kaip pusę metų trukusi Artimųjų Rytų krizė gali netrukus baigtis. Vis dariniai dirba bendri žydų ir palestiniečių komitetai, sprendžiantys svarbiausius nesutarimus.

Po specialiojo JAV pasiuntinio D.Rosso atvykimo į Artimuosius Rytus derybų eiga ypač paspartėjo.

Komisija svarščiusi Gazos oro uosto atidarymą, pareiškė, kad artimiausiu metu tikriausiai bus pasiektas susitarimas. Gali būti, kad dar šiemet palestiniečiai turės savo oro uostą.

Tai būtų ne tik simboliškas gestas: negalinti naudotis oro uostu Palestinos autonomija iš esmės yra izoliuota. Išeiti ir išvežti prekes į jos teritoriją galima tik per Izraelį, kuris dažnai uždaro pasienio postus.

Didžiosios Britanijos mokslininkų sukurti begalviai varlių embrionai atveria galimybę klonuoti begalvius žmonių gemalus, kurių organai ir audiniai būtų naudojami persodinimo operacijoms.

Varlių embrionų gyvybė buvo palaikoma tik vieną savaitę, tačiau tyrinėtojai spėjo įsitikinti, kad šią techniką galima pritaikyti žmogaus širdžiai, inkstams, kepenims ir kasai auginti dirbtinėse gimdose.

Jaunimo Koncertas Adelaidėje

Šių metų spalio 12 dieną Adelaidės Ateitininkai suruošė Jaunų Talentų koncertą, kuris įvyko Adelaidės Lietuvių Katalikų Centro salėje. Tai jau 36-tasis koncertas ir iš anksto buvo pagarsintas „Sventadienio Balso - Lietuvių Žinių“ biuletenyje ir radijo bangomis.

Šių koncertų pradininkas buvo kun. Pranas Daukyns. Dar 1962 metais, padedant A. Stepaniūnei, E. Varnienai ir A. Kubiliui suruošė pirmąjį tos apimties koncertą. Per eilę metų tą talentingą jaunimą atrasdavo ir juos ruošdavo Rusnė Kubilienė ir Elena Varnienė, žinoma, padedant talentingųjų tėvams.

Prie šio koncerto pasisekimo prisidėjo ir Katalikų Moterų Draugija, prieš tai paruošdama skanūs pietus. Sėdosi žmonės prie gražiai papuoštų stalų, kur stikliniuose dubenėliuose žaliai vandenyje plūduriavo uždegtos žvakutės.

Kaip kiekvienais metais taip ir šiais E. Varnienė ir R. Kubilienė vadovavo šiam koncertui. Scena gražiai jaunatviškai papuošta - ateitininkų ženklu ir didžiuliu lapuotu beržu. V. Rupinskienės rūpesčiu žalumynai puošė scenos

rampa, o tarp jų tūnojo vazelės, į kurias, susigrupavę scenos veikėjai, merkė gėlių puokštes. Ta jaunų veikėjų grupuotė su gėlių puokštėmis rankose, scenai atsidiarius, iš karto suteikė publikai žavėsį, ir tai ji parodė savo ilgais aplođismenais. Visi žinome, kiek daug valandų reikia paskirti šitokiam pasiruošimui, o jų atsiekimais džiaugiasi ne tik tėvai, seneliai, močiutės, bet ir visa bendruomenė.

Pačiame koncerte šį kartą vyravo instrumentalistai, tai ir pirmuoju išėjimu pasirodė Leonavičių trio, atlikdami „Judeus Maccabaeus“ (Handel), „Long, long ago“ (Bayly), „Waltz“ (Brahms), „Bourree“ (Handel), „Two grenadiers“ (Schuman) ir „Witches Dance“ (Paganini). Linas grojo pirmu smuiku, Ben - antru, ir Nelly violončele. Andrius Laurinaitis trimitu atliko „Bill Bailey“ (Hughie), jam akompanavo jo tėvelis Algis Laurinaitis. Pianinu skambino Laima Kubiliūtė, atlikdama „Meldina's mini march“ (Bailey) ir „Sonata“ (Domenico Cimarosa). Gitara skambino Max Sankauskas jam akompanavo jo tėvelis A. Sankauskas. Tai lyg ir komiškas - „Mano mama man pasakė...“

Darius Kubilius saksofonu atliko - „The one I love“ (I Jones) jam akompanavo Nemira Masiūlytė-Stapleton. Vėliau saksofonais grojo ir Aurelija Stapleton dueta su Dariu vad. „Take-off“. Rimantas Kubilius smuiku atliko Humoresque (Dvorak), o Linas Leonavičius pianinu - „The happy farmer“ (Schuman), ir „Minuet 3“ (Bach). Andrius Verbyla pažangą smuiku padaręs, atliko „Air Varie Nr. 14“ (Ca. Deberiot), o graži violončelistė Jolanta Laurinaitytė atliko „Sonatina“ (Beethoven) akompanuojant A. Laurinaičiui. Gražus vaizdas širdį glostė, kai Aurelija Stapleton grojo arfa - „White bagpipes play“ (Bach) ir „Lolotte's complaint“ (Creole folk song). Dar du puikiai atlikti dalykai buvo Ben Leonavičiaus pianinu „Gigue from Partita in B“ (Bach) ir Dariaus Kubilio smuiku „Cadiz“ (Albeniz). Jam akompanavo N. Stapleton. Visą koncertą lyg ir apvainikavo Laurinaičių šeimos trio: jie atliko „La Rejonissance“ (Handel). Trimitu grojo Andrius, violončele - Jolanta, o Flugel Horn - Algis.

Ne vien tik instrumentalistai dalyvavo šiame koncerte, tarpe jų buvo ir žodžio ir šokio menininkų:

Eilėraščius deklamavo: Vaiva Kubiliūtė - „Mieliausiai mamytel“ (V. Nemunėlis), Rimantas Kubilius - „Knygutė“ (V. Nemunėlis), Eglė Januškevičiūtė - „Kur kas yra“ (S. Geda), Laima Kubiliūtė - „Trys pieštukai“ (V. Nemunėlis) ir tik iš Lietuvos sugrįžęs Vidas Kubilius jausingai perdavė „Namo“ (V. Simaičio). Gražia tarsena „Kai aš buvau mokykloje“ skaitė Gabrielė Žilinskaitė.

Sokio menininkus atstovavo Aidas Varnas - gyvai pašokdamas Raganos šokį ir Saulutė ir Neris Fieldhouse mus viliojo savo arabisku šokiu „Vilionė“. Gaila, kad Saba Sankauskaitė susirgo ir negalėjo pašokti savo šokio.

Visus koncerto dalyvius gražiai pristatė ir pranešinėjo Vilija Sabeckytė. Ji ne tik gražiai atrodė, bet pranešinėjo gražia lietuvių kalba. Atlikus oficialiąją dalį, visi koncerto dalyviai išėjo į sceną, kur aplođismentų gausoje buvo apdovanoti ateitininkų paruoštomis gražiomis dovanėlėmis.

Visus scenos dalyvius ir rengėjus pasveikino klebonas kun. J. Petraitis ir dar padėjo Dariui Kubiliui tą sekmadienį Sv. Kazimiero bažnyčioje per pamaldas smuiku pagruojusiam „Meditaciją“.

Buvo gražu žiūrėti, kaip visoje salėje pasklidęs jaunimelis vaišinosi ateitininkų paruoštomis jiems vaišėmis. Dar ilgai neskubėjo skirstytis ir koncerto publika. Šnekučiavo, dalinosi įspūdžiais, o žaliame skystymėlyje plūduriuodamos žvakutės vis mirgėjo. Tikrai išsinešėme gerai suorganizuoto ir išmąstyto koncerto vaizdą. Visa tai stebint, peršasi mintis, kad gal būtų galima vieną dieną sukviesti visus tų 36 jaunimo koncertų dalyvius ir ruošėjus į tą pačią salę suvažiuavimui - koncertui - baliui suruošti įdomų susitikimą. Ar ne būtų puiku! Garbė tau jaunime, kad suteikiate mums tokių gražių proŖvaisčių.

Vytautas Janulis

IX-TASIS PASAULINIS LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS AMERIKOJE

Štai sugrįžome iš IX-tojo Kongreso ir aš norėčiau pasidalinti su jumis įspūdžiais ir džiaugsmu, kad Australijos Lietuvių jaunimo atstovai, per atkaklią ir įnirtingą kovą gali dabar didžiulius pasiekta pergalę - X-tasis kongresas įvyks Australijoje!

Kaip jau žinote, kongresas vyko Amerikoje, Cape Cod-e, netoli Bostono. Iš viso dalyvavo apie 60 dalyvių bei atstovų iš Amerikos, Anglijos, Kanados, Vokietijos, Australijos, Argentinos ir pavieniai asmenys iš Lietuvos, Baltarusijos, Gruzijos, Moldovos ir Rusijos. Gaila, kad negalėjo atvykti lietuviai iš Prancūzijos, kaip buvo pasižadėję.

Siame kongrese jokių stebuklų ar didelių pasikeitimų neįvyko. Buvo daug kalbų ir pasiūlymų atrasti naują kongreso reikšmę, vėl supolituoti jaunimo pažiūras ir ieškoti naujų būdų tautiniai atgimti. Tačiau, ko anksčiau nebūdavo, bandyta surasti atsakymus į klausimus, kurie pradėjo kamuoti daugumą iš mūsų, - kas mestokie ir ką mes čia darome ir, jei būtumėm gimę ne lietuviais, ar darytumėm tą patį? Ar dabar, kai Lietuva jau laisva, nereiktų susidomėti ir susirūpinti, kaip išlikti aktyviais, išlaikyti kalbą ir tarpusavio ryšį ir nesijaudinti, kas ten dedasi Lietuvoje? Visi jautė, kad jaunimo kongreso reikšmė mažėja ir, jei laiku nesusiimsime, gali ir visai išnykti. Nors dauguma žmonių ir nori atvykti į Australiją, tačiau su visiškai kitokiais tikslais, negu kaip kad anksčiau. Buvo net nuomonių iš viso panaikinti kongresą ir susitikti tik per Pasaulio Lietuvių dienas ar šokių šventes Lietuvoje. Ar taip atsitiks - matysime ateityje.

Tai gi, IX-asis Kongresas, mano (ir ne tik mano) nuomone, pasirodė prastai suorganizuotas renginys su genėtina nuobodžia

Kunigas Saulaitis dalyvauja žaidimuose

programa, nuspalvinta jūrevių Akademijos bendrabučio apleistumu ir stebuklo dėka vis tebesilaikancia valgykla, su įprastai monotonišku meniu.

Gal būt mano prisiminimai būtų išblukę kaip ir to maisto skonis, jei ne mūsų troškimas parsivežti Kongresą atgal į Melburną. Į Jungtines Valstijas nuvažiuavome penkiese: pirmininkė Vida Jokubaitytė, Kazimieras Zdanis ir šio aprašymo autorius iš Melburno, Vytenis Radzivanas iš Perto ir Daina Šlitterytė iš Sidnėjaus. Atvykom su įsitikinimu, kad sekantis kongresas automatiškai priklausys Australijai. Tačiau greitai pajutom, kad į mūsų sakyčiau, nepagrįstą pasitikėjimą labai keistai pradėjo šnairuoti delegatai iš Vokietijos. Mat, jie norėjo to pačio, tik nesitikėjo sutikti pasipriešinimo iš tolimos Australijos. Iš Vokietijos taip pat, lyg tyčia, atvažiavo penki atstovai: pirmininkas Vytas Lemke, Masionytė Dovilė ir Martynas Lipsys iš Hutenfildo, Rimas ir Alicija Baliuliai iš Hamburgo.

Jėgos lyg ir lygios, tačiau mes buvome geriau „apsiginklavę“. Turėjom atsivežę marškinėlius su naujai sukurtą Australijos kongreso emblema, kurie pasidarė labai populiarūs ir buvo išpirkti visi iki vieno. Taip pat prieš išvykdami sudarėm Kongreso Ruošos Komitetą, kuriam vadovaus Petras Surna. Sie nedideli, bet reikšmingi pasiruošimai įtikino daugumą balsuojančių, kad mes esame nusitekę rimtam darbui.

Pirmosios dienos praėjo gan ramiai tačiau, jau atstovų pristatymo metu, vokiečiai viešai pareiškė norą praveisti X-tąjį kongresą Vokietijoje. Nuo to laiko mums jau ne žaidimai rūpėjo. Mūsų pirmininkei teko sunkiausia užduotis - Public Relations, - Lietuviškai šnekant, - visuomeniniai santykiai. Turiu paaiškinti, kad tai ne šiaip sau koks tai gražiai skambantis išsireiškimas, bet tiesiog šių laikų ginklas, kuriuo pirmininkė Vida Jokubaitytė, tiesiogine šią žodžių prasme, buvo apsiginklavusi iki pat dantų ir šiuo ginklu perdūrė daug širdžių. Po

keletos nemigo naktų ir itemptų dienų, mūsų norai išsipildė. Apie 40 dalyvių balsavo už, kiti 20 ar mažiau norėjo važiuoti į Vokietiją. Bet tikimės, kad ir jie panorės ir galės atvažiuoti į Australiją.

Buvo įdomu stebėti per studijų dienas jaunesnius dalyvius - kanadiečius ir amerikiečius. Daugumas atrodė pavargę, pusiau užmigę, tylūs ir užsidarę. Tačiau vakarais iš jų energija tryškė tryško kartu ir kvėpalais ir gėrimais. Aš jau! buvau bepradedęs nusivilti, tačiau vieną vakarą, stebėdamas mūsų pirmininkės pokalbį mažame kambaryje, kur netikėtai pradėjo rinktis šie tylūs jaunuoliai, supratau, kad jie turi savo nuomones ir įsitikinimus, tačiau Studijų dienos nėra pats geriausias būdas tai atskleisti. Idėjų lyg ir yra, tačiau ginčai ir nesutarimai, kaip praveisti susirinkimą, techniniai ir neišvengiamos biurokratinės procedūros ar terminai, sunkiai suprantami net angliškai, pasidaro neišverčiami į Lietuvių kalbą ir, tuo būdu, susirinkimo eiga sustoja kartu su įdomiomis idėjomis. Visas šis procesas yra vertinamas per vakarietišką biurokratinę prizmę ir, norint, kad atstovai dalyvautų aktyviau, reiktų pakeisti daug nusistovėjusių dogmų ir atrasti lankstesnių ir įdomesnių būdų praveisti studijų dienas.

(Nukelta į 6-tą psl.)

V.Landsbergis: Lietuvos Konstitucija turime gintis

„Žmogus turi turėti galimybę pasižymėti Konstituciją eiti ir gintis“, - apžvelgdamas valstybės ir pilietinės visuomenės kūrimo procesą, paremtą Pagrindinių įstatymu, sakė Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis Eltos korespondentei Dorai Petkauskaitėi.

1992 metų lapkričio 6 dieną jis pasirašė spalio 25-osios referendume priimtą Lietuvos Respublikos Konstituciją, pavadindamas ją kertiniu akmeniu įpusėtam valstybės rūmui.

Praėjus penkeriems metams nuo Konstitucijos įsigaliojimo, Eltos korespondentė paprašė V.Landsbergio mintimis pamatuoti to rūmo aukšį ir ūkio stabilumo link nueito kelio ilgį.

oooOooo

V.Landsbergis. Vis dėlto Konstitucija mums padėjo netapti nuo ko nors priklausomais ir mes pajudėjome geresnės tvarkos ir gerovės link. Nors ir su nuostoliais, kuriuos apibūdindamas aš jau turėčiau kritikuoti savo politinius oponentus, turėjusius valdžią ketverius metus.

- Bet kuriant Konstituciją labiau rūpėjo Lietuvos valstybingumo, o ne jos pilietinės visuomenės įtvirtinimas?

- Rūpėjo ir viena, ir kita. Konstitucijos priėmimas iš tikrųjų labai solidžiai užbaigė valstybės teisinio atkūrimo procesą. Tiesa, mes jau 1990 metų kovo 11-ąją priėmėm Laikinąją Konstituciją, panaikindami bet koki sovietinių įstatymų veikimą mūsų teritorijoje.

Ir aš labai patenkintas, kad mestada nelikom pusiaukelėje, kaip mūsų kolegos latviai ir estai, kurie po nepriklausomybės atkūrimo nustatė, kad iš dalies toliau veikia sovietinių respublikų konstitucijos.

Tačiau Laikinoji Konstitucija nebuvo tobula, ji iš tikrųjų buvo pereinamoji. Struktūriškai mūsų valstybė dar buvo labai panaši į sovietinę respubliką, tik tai suvereni.

Suvokėme, kad tai nėra valstybės vizija ateičiai ir todėl 1990 metų pabaigoje sudarėme darbo grupę naujos Konstitucijos metmenims parengti. Iš dalies tai mums primetė Vakarai, kurie neskubėjo pripažinti Laikinosios Konstitucijos kaip demokratinės valstybės egzistavimo pagrindo.

Aš buvau to darbo grupės pirmininkas, sukviečiau teisininkus iš parlamento, iš Vilniaus universiteto, buvo daug konsultantų

iš Vakarų. Labai gražiai talkino specialiai iš Amerikos tam tikslui atvažiavęs prof. Bronius Nemickas.

Pradėjome rengti Konstitucijos metmenis ir tai mums padėjo rasti atsakymą į Sovietų Sąjungos vadovybės primetamą referendumą dėl SSRS išsaugojimo. Mes negalėjome leisti, kad šiuo klausimu būtų balsuojama Lietuvoje arba kad būtų kaip nors interpretuojama esą visa Sovietų Sąjunga balsavo, pritarė ir todėl Lietuva turi su tuo skaitytis.

Tada sumaniau tokį preventinį referendumą ir mes jį pavadiname plebiscitu, kuriame kvietėme pareikšti nuomonę dėl 1-ojo Lietuvos Konstitucijos straipsnio.

Tai nebuvo Michailo Gorbačiovo reikalaujamas referendumas. Tai buvo mūsų, suverenios šalies vidaus reikalas. Mes pradėjome priimti Konstituciją, nors ji ir nebuvo iki galo parengta. Ir viskas pasisekė labai gerai. Visas pasaulis ir kiekvienas žmogus Lietuvoje suprato, kad balsuoja už nepriklausomybę.

- O tolesnį Konstitucijos rengimą komplikavo politinės varžybos.

- Jos vyko ir parlamento viduje, ir dalijantis įtakos sferomis tvarkant turinius reikalus. Buvo atsiradę net trys Konstitucijos projektai, paskui liko du, bet sunkiai sutaikomi tarpusavyje. Po nepavykusio mėginimo šalia Laikinosios Konstitucijos įvesti didelių galių Prezidento institucija, Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas pasiryžo pirmalaikiams rinkimams, kadangi daug deputatų jau kalbėjo ir balsavo kitaip negu juos būtų įpareigojusi Sąjūdžio programa, su kuria jie pateko į Aukščiausiąją Tarybą.

Ir per tuos debatus dėl parlamento krizės Konstitucijos reikalai taip nutolo, kad suklusti privertė tik vieno iš deputatų (tai buvo Eduardas Vilkas) pastebėjimas esą gaila būtų neparengti ir nepriimti Konstitucijos, kai jau tiek daug padaryta. Ir tada aš pabandžiau sujungti dvi susipriesinusias projektų kūrimo grupes.

- Spaudoje buvo rašoma, kad V.Landsbergis net užrakindavo kabinetą, kad „nedingtų kvorumas“.

- Neprisimenau, ar tikrai taip buvo, bet buvo panašiai. Teko dirbti naktimis, iki paryčių. O tada buvo ankstyvas ir šaltas ruduo, Lietuvai nutrauktas naftos tiekimas. Sėdėjome su kailiniais kelių

laipsnių temperatūroje ir rašėme Konstituciją. Reikėjo išlaikyti tuos žmones, nors jie ir patysturėjo geros valios rasti susitarimus. Aš tikrai labai laimingas, kad pavyko tai padaryti, ir kad mes net iš griūvančio parlamento išėjome su laimėjimu.

Į savo vietas buvo surikiuotos valdžios grandys ir nustatyti jų tarpusavio santykiai. Ir nemanau, kad ten kam nors ko nors labai trūksta. Tiesa, daugokai dalykų buvo perrašyta iš sovietinio konstitucinio repertuaro, kad neatrodytų blogiau negu buvo anksčiau.

Dėl to dabar turim problemų: reikia komentuoti arba redaguoti. Tai tokios lengvai pažadėtos garantijos kaip visiems - darbo, nemokamo mokslo, nemokamos sveikatos apsaugos. Čia tenka aiškinti, kad valstybė daro ką gali, bet ji negali garantuoti šiuo metu nerealių dalykų.

- Valstybė susikūrė, tačiau pilietinės visuomenės iki šiol neturime.

- Taip. Pilietinės visuomenės kūrimasis nebuvo skatinamas, kadangi grįžo labai daug mąstymo recidyvų. Mes tai vadiname resovietizacija. Valdžios struktūrų neatsakingumas ir nebūdžiamumas sukėlė žmonių depresiją. Jie pasijuto atsidūrę panašioje santvarkoje į tą, iš kurios tikėjosi išeiti.

Dabartinė situacija yra palanki kurtis pilietinėms institucijoms. Aš norėčiau daug tikėtis iš Žemės ūkio rūmų, kurie galėtų įgyti žemdirbių pasitikėjimą kaip jų atstovybė ir jų savivalda, perimanti dalį funkcijų iš vykdomosios valdžios.

Nei Konstitucija, nei įstatymai nedraudžia kurtis kaimo sueigoms ir bendrijoms, kurios ypač reikalingos ūkian ir baigiant žemės reformą. Malonu klausytis, kai seni žmonės prisimena žemės dalijimą 1920 metais. Buvo paprasta ir aišku: kaimo vyrai susitarė, matininkas išmatuodavo. Tokios pasitarimo ir susitarimo formos iš tikrųjų yra veiksmingos ir mes jų norėjome nuo 1990 metų. Raginame, kad kurtųsi piliečių komitetai, kurie padėtų privatizuoti kaimo socialistines įmones, kad žmonės patys skaičiuotų ir dalytų. Tada nepavyko. Žmonės bijojo.

- Daug kas ir šiandien bijo.

- Yra toks požiūris: „Na ir kas, kad tavo teisės pažeistos“. Kuo toliau, tuo aiškiau matau realią žmogaus teisių problemą Lietuvoje. Gerai, kad ji nebėra tikrinama iš Europos Tarybos teleskopinio bokšto. Tai nedarytų mums garbės.

Bet tai nereiškia, kad Lietuvoje nėra žmogaus teisių pažeidimų. Jų yra ir teismuose, ir santykiuose su valdžios institucijomis. Žmonės yra lygūs įstatymui, bet jo vykdytojai, deja, turi savo silpnybių, simpatijų ir antipatių ir kai kada visiškai pamiršta apie kokias nors baudos priemones.

Todėl reikalingi labai tobuli mechanizmai ir jų taikymo praktika, kuri įrodytų tai, kas parašyta Konstitucijoje. Žmogus turi turėti galimybę pasižymėti Konstituciją eiti ir gintis.

IX-TASIS PASAULINIS LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS AMERIKOJE

(Atkelta iš 5-to psl.)

Noriu paminėti vieną svarbų faktą - delegatų dalyvavimas iš Rytų kraštų. Tai Algira Soltan iš Moldovos, Asta Rozdestvensky iš Maskvos, Irma Mecchovrisvilli iš Gruzijos ir Renata Greimaitė iš Baltarusijos. Jos visos atvyko pilnos idėjų ir pasiūlymu, apie kuriuos lietuviui, gyvenančiam Vakaruose sunku ir suvokti. Tačiau vėjelis iš rytų buvo naudingas visiems... Jei ne svečiai iš Centrinės Europos ir šios keturios delegatės - Lietuvių kalba, kurią nors ir stengtaisi vartoti, būtų nukentėjusi. Man rodos ir ateityje būtų naudinga ir netgi privalu iškviesti delegatus iš Rytų. Jų problemos ir idėjos yra kur kas rimtesnės ir konkretesnės, nors gal ir svetimos vakariečių ausims. Beje, MLJS pasižadėjo bendradarbiauti ir padėti Gruzijos LJS, - pavyzdys, kuriuo nepasiekė kitų šalių organizacijoms.

Ateinantis kongresas bus labai svarbus įvykis Lietuvių jaunimo sąjungai ir tiems, kurie norės prisidėti prie kongreso ruošos. Tikimės, kad tai bus įsimintinas įvykis ir pavyzdys, kaip tokie renginiai turėtų būti ruošiami. Ypač svarbu įjungti į mūsų gretas jaunesnius žmones ir suteikti jiems galimybę būti atsakingiems. Juk jie, o nes kas kitas, už keletą metų turėtų dalyvauti MLJS veikloje. Jei jų neįjungsime į šią veiklą dabar, po to jau bus per vėlu. Reikėtų atrasti būdų, kuo juos sudominti ir, man rodos, dabartinė Lietuvos kultūra ir įvykiai gali daug ką pasiūlyti mūsų jaunimui. Jiems tik reikia suprasti, kad tautiškas nesibaigia šokiais ar dainomis, kad Lietuvoje yra įvairių kultūrinių sluoksnių ar modernių judėjimų - kaip ir Australijoje, tik reikia tuo pasidomėti.

Tai štai tokie mūsų planai ir darbai, kurie turės būti vykdomi ateityje. Ir toliau informuosime jus dažniau apie mūsų veiklą, ir tikimės, sulauksim pritarimo bei paramos.

Sarūnas Vaitkus

Geelongo Lietuvių Bendruomenės Namams atstatyti aukojo:

\$500 The City of Greater Geelong.
\$200 Canberos Lietuvių Pensininkų Grupė Pagoda.
\$100 Z.Sipavičius,
\$50 E.Meizenė, \$50 P.Fišerienė,
\$20 Žvirblienė.

Visiems esame nuoširdžiai dėkingi ir norime pranešti, kad „Talkos“ banke yra atidaryta speciali sąskaita, skirta Geelongo Lietuvių Namams. Sąskaitos numeris yra 09306/02.

Aukas galime siųsti ir šiuo adresu:

Mr. S. Sutas
C/- Geelong Windows
90-94 Furner Avenue
North Geelong 3215

Siunčiant čekius ar pašto perlaides, prašome pažymėti „Lithuanian Community Inc“.

Vadovėliai Lietuvai primintų holokaustą

Izraelis norėtų padėti Lietuvai rengti mokyklinių vadovėlių skirsnius apie Antrojo pasaulinio karo metais vykdytą žydų genocidą.

Tokį siūlymą įvykusiame susitikime su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu išsakė Izraelio ambasadorius Lietuvai Odedas Ben Huras.

Izraelio ambasadoriaus manymu, dėl tokio projekto galima būtų susitarti į Izraelį atvykus visų trijų Baltijos valstybių švietimo ir mokslo ministrams. Izraelyje ministrai patys galėtų susipažinti su holokaustą liudijančiais dokumentais.

O.Ben Huro teigimu, dvišaliams Izraelio ir Lietuvos santykiams būtų labai naudingas pasikeitimas studentų delegacijomis bei didesnis jaunimo bendravimas. „Ateitis priklauso jaunimui, jis turi daugiau tarpusavyje bendrauti“, - teigė jis.

Ambasadorius teigė esąs įsitikinęs, jog Lietuvos jaunimas labai mažai žino apie žydų tautą karo metais ištikusią tragediją.

Izraelio ambasadorius prašė Seimo pirmininko pagalbos steigiant Lietuvoje šios šalies prekybos rūmų atstovybę.

„L.r.“

„L.r.“

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Lietuvos Kariuomenės vėntė minėsime iškilmingomis pamaldomis lapkričio 23 d. sekmadienį, Svč. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje 11 val. LKV Sąjungos Ramovės ir DLK Vytenio Šaulių kuopa uniformuota su vėliavomis ir Garbės Sargybomis, o Lietuvos Namuose šiemt minėjimo nebus.

Pirmoji Komunija mūsų Parapijos Sekmadienio Mokyklos mokinių bus gruodžio 7 d. sekmadienį. Kas nelanko mūsų mokyklos ir norėtų kartu priimti Pirmąją Komuniją, tai Tėveliai atvežkite į mūsų mokyklą Lietuvos Namuose lapkričio 23 d. ir 30 diena 9 val. ryto, kai prasideda pamokos ir kartu bus paruošti I Komunijai. Mokslo metų užbaigimas gruodžio 14 d. sekmadienį.

Kūčios ir šiais metais bus gerai paruoštos, kaip ir pernai Lietuvos Namuose svetainėje, pagal Lietuvos tradicijas skaniais Kūčių valgiais ir įdomia programa. Kaina ir pas ką užsirašyti bus paskelbta sekanciam „Tėviškės Aidų“ numeryje.

Benediktas Beržanskas praėjusią savaitę dailiai sutvarkė išdulėjusias salės palanges Parapijos Namų. Parapijos Taryba jam nuoširdžiai dėkoja už atliktą savanorišką darbą!

Aldona Bielkevičienė mirė lapkričio 8 d., pranešė sūnus Ronaldas. Jos vyras Zigmantas Bielkevičius miręs 1974.06.30. Laikraštį spausdinant dar nebuvo sužinota kada bus laidotuvės, bet bus paskelbta Herald-Sun dienraštyje. Teilsisi Viešpaties Ramybėje.

Geelong - Vėlinių Oktavos pamaldas iš anksto jau buvo sutvarkęs mūsų pamaldų Maršalka Juozas Gailius lapkričio 8 d. šeštadienį. Sv. Mišios už visus mirusius lietuvius buvo aukojamos Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje 11 valandą šv. Mišios, atvykęs kun. Pr. Dauknyš iš Melbourne. Liturginius

skaitymus atliko Agota Jančiauskienė, aukas prie altoriaus atnešė Anelė Volodkienė ir Vacys Aukštietis. Kunigas tarė Vėlinėms skirtą pamokslą ir skambias giesmės palydėjo visi susirinkusieji. Sv. Komuniją kunigui padėjo išdalinti Bažnyčios Maršalka Juozas Gailius. Po pamaldų nuvykome į Rytų kapines ir ten atlikome apeigas pagal Lietuvos Vyskupų Apeigyną. Buvopašventinti naujieji paminklai: A.Š. Romas Medelis 5.4.1955 - 16.1.1997; Liudas Volodka 20.3.1921 - 19.9.1991; Paul Gediminas Šimkus 31.5.1948 - 23.9.1989; Antanas Pisarskis 21.7.1910 - 17.9.1994; Juozas Klupšas 10.3.1911 - 25.5.1988. Teilsisi Viešpaties Ramybėje. Ponia Irmgarda Gailiuvienė buvo paruošusi pietus ir po pietų Juozas Gailius mūsų kunigą apvežiojo lankant visus sergančius ir prieglaudose priimant šv. Sakramentus. Tai aciū labai Juozui už tokį didelį pasišventimą!

Šie aplankyti ligoniai: Julius Každailis savo namuose 89 metų. Salomeja Bungardienė jau 5 savaitės ligoninėje, tikisi sekancią savaitę sugrįžti į namus. Vincas Šalaviejus po sunkios operacijos jau sveiksta namuose, žmonos ir gydytojų priežiūroje. Ona Dargvainytė senelių namuose su gera priežiūra. Antanas Miliauskas slaugomas Daugiakultūriniame Hostelyje. Jis jau 87 metų amžiaus. Visiems geros sveikatos!

1997 m. spalio mėn. „Tėviškės Aidams“ aukojo

\$50 J.Kapočius (Svedija).
\$20 A.Adams.
\$10 A.Pečiulis.
\$10 U.Reinartienė (NZ).
\$10 L.Šilas.
\$10 B.Steckis.
\$5 A.Kalpokas.

Nuoširdžiausia padėka aukojusiems.

„T.A.“ Administracija

9-TO PLJ KONGRESO PRANEŠIMAS

Lapkričio mėn. 23 d. 1:00 val. p.p. Bendruomenės Kambaryje Melbourne Lietuvos Namuose Australijos Lietuvos Jaunimo Sąjunga papasakos apie 9-tą PLJ Kongresą vykusį 1997 m. birželio/liepos mėn. JAV-ėse.

Kalbės Australijos atstovai dalyvavę šiame kongrese. Taip pat, ALJS praneš Bendruomenei apie 10-tą PLJ Kongresą, kuris įvyks Australijoje 2000/01 metais.

Australijos Lietuvos Jaunimo Sąjunga

KALENDORIAUS SUDARYMAS

Lapkričio mėn. 23 d. 2:00 val. p.p. Bendruomenės Kambaryje Melbourne Lietuvos Namuose, įvyks Bendruomenės Organizacijų susirinkimas 1998 metų pietų ir parengimų kalendoriui sudaryti. Kviečiami Melbourne lietuvių organizacijų pirmininkai/ atstovai šiame susirinkime dalyvauti.

ALB Melbourne Apylinkės Valdyba

Renoldas Česna susižiedavo su Judy - vienintėle dukra Sir Ian ir Lady Clunies-Ross.

Judy's pusbrolis John Clunies-Ross buvo Cocos Islands valdovas.

Judy's brolis profesorius Anthony Clunies-Ross ir Renoldo sesuo dr.Kristina Brazaitis kartu studijavo rusų kalbą Melbourne universitete.

Koncertas

Gruodžio 7 d. (sekmadienį) 1 val. 30 min.

Dainos Sambūris ruošia

metinį 48-jį koncertą,
kuris įvyks Lietuvos Namuose.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti. Bilieto kaina \$10, vaikams jaunesniems kaip 14 metų įėjimas nemokamai.

Dainos Sambūrio Valdyba

Adelaide

Mūsų mirusieji:

A.Š. Jonas Morkūnas

Sudiev, Jonai!

S.m. rugsėjo mėn. 19 d. Royal Adelaide ligoninėje, po sunkios ligos, mirė Jonas Morkūnas. Nors ir nestipriausias sveikatos, bet Jonas sulaukė garbaus 84 metų amžiaus.

Nepriklausomoje Lietuvoje Jonas Morkūnas tarnavo Ukmergėje, pirmame pėstininkų pulke. Bolševikams okupavus Lietuvą, Jonas, tuomet jau kapitono laipsniu, buvo atleistas iš tarnybos. Reikėjo labai laviruoti, slapstyti, kaip ir daugeliui kitų, ypač buvusių karininkų. Vokiečių okupacijos metu, Jonas tarnavo policijoje, mat nenorėjo sušalti kojų prie Stalingrado. Tokia tuo laiku buvo padėtis, galvota, kad tik bent koku būdu likti Lietuvoje. Jaunimas dainavo: „Neišėik, neišėik tu iš sodžiaus, nepaliki žilvyčių vienū!“...

Tarnaudamas kariuomenėje, Jonas vedė Valę Kanaite. Užaugino du vaikučius: Joną ir Aldoną

Rugsėjo 23 d., 1.00 val. popiet, laidotuvės įvyko Centennial Park kapinių krematoriume. Laidotuvėsė dalyvavo nemažai žmonių. Maldas sukalbėjo Father Gavin Small. Tas pats kunigas Joną prižiūrėjo ir religiniai aptarnavo ligoninėje. Po maldų, kalbėjo Joana Morkūnienė (velionio marti; kalbėjo angliškai), smulkiai nušviesdama velionį, kaip gerą žmogų, tėviškai atsėdavusį šeimai. J.Bočiulis savo kalboje nušvietė Jono nuopelnus ramovėnams. A.Pečiulis palinkėjo lengvo amžino poilsio. Garbės sargyboje stovėjo J.Cibulskis ir A.Serelis.

Laidotuvė oficialioji dalis užbaigta Tautos himnu. - Išėkis ramybėje!

Antanas Pečiulis

oooOooo

A.Š. Jonas Balsys

A.Š. Jonas Balsys gyveno Royal Park, SA, o mirė Queen Elizabeth ligoninėje X.2, būdamas 76 m. amžiaus. Velionis Jonas gimė Suvalkijos ūkininko šeimoje, tarnavo kariuomenėje, studijavo Kaune. Pasitraukęs Vokietijon, vedė ten Genę Mockevičiute.

Juodu į Australiją atvyko 1948 m. ir apsigyveno Adelaidėje. Cia Jonas dirbo Holden bendrovėje iki pasiekė pensininko amžių. Adelaidėje Jonas priklausė lietuvių sportininkų grupei, tačiau turėjo širdies problemų ir todėl gan staiga mirė.

Spalio 9 d. įvyko velionies Jono laidotuvės. Sieberto laidojimo įstaigos koplyčioje kun. J.Petrailis sukalbėjo maldas už mirusį, dalyvaujant apie 20 mūsų tautiečių ir palydėjo velionies karštą į Cheltenham kapines. Cia, užbaigus laidojimo apeigas, visi sugiedojo „Viešpaties Angelą“. Nuliūdime liko velionies Jono žmona Genė Balsienė, kurią nuoširdžiai užjaučiame, staiga netekus brangaus vyro. Labai aciū Marijai ir Jonui Staciūnams, kurie pasirūpino velionies Jono laidotuvėmis. - Tautietai Jonai, išėkis Viešpaties ramybėje, atguls svetingos Australijos žemelėn.

-J.N.P.-

oooOooo

Krikštas

Spalio 4 d. Sv. Kazimiero bažnyčioje, St. Peters, buvo pakrikštyta Ella Lola Gvildytė, kurios tėveliai yra Robertas ir Irena Bielskytė-Gvildžiai, gyvena Kew, VIC. Krikštateviais buvo Edvardas Gvildys ir Dalia Bielskytė-Laurinaitienė. Kūdikį krikštijo kun. J.Petrailis.

Krikštynų vaišės vyko Valės ir Petro Bieskių sodyboje, dalyvaujant gausiam giminių bei draugų būriui. Linkime sveiko augimo Ellai Lolai ir Dievo palaimos jos tėveliams bei visai giminei.

-J.N.P.-

„Tėviškės Aidai“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokėstį, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

PADEKA

Noriu širdingai padėkoti visiems mane lankiusiems ligoninėje ir žodžių ar raštu mane užjautusiems.

Dėkoju kunigui dr. Pr. Daukniui mane aplankiusiam ligoninėje ir už suteiktus Sv. Sakramentus. Taip pat dėkoju visiems šauliams už gerus linkėjimus man pasveikti. Ypačingai šaulių vadui p.V.Sukevičiui. Didelis aciū br. V.Gabrilaiciui už jo asmenišką kortelę.

Vincas Lipkevičius

Varėnos rajone pagerbtas paskutinis partizanų vadas

Varėnos rajone buvo paminėtos Laisvės kovotojų sąjūdžio tarybos pirmininko ir Ginkluotojų pajėgų vado Adolfo Ramanausko-Vanago žūtis 40-osios metinės.

A.Ramanauskas-Vanagas buvo paskutinis ilgiausiai išlikęs gyvas Lietuvos partizanų vadas.

Po šventų mišių Merkinės bažnyčioje apie 200 žmonių, susirinkusių pagerbti A.Ramanausko-Vanago atminimo, nuvyko į giliai Varėnos miškuose esančią Jakavonių sodybą. Čia buvo pašventintas kryžius ir atstatyti pirmoji A.Ramanausko-Vanago vadavietė - bunkeris.

A.Ramanauskas-Vanagas Jakavonių sodyboje įrengtame bunkeryje dirbo ir gyveno nuo 1945 metų vasario 28 iki 1946 metų gegužės 1 dienos.

Šį bunkerį, kuriame buvo spausdinamas ir partizanų laikraštis „Laisvės varpas“, 1946 metų gegužės 1-ąją sunaikino patys partizanai.

Buvęs A.Ramanausko-Vanago bendražygis, sodybos šeimininkas Juozas Jakavonis po tremties iš Sibiro vėl grįžo gyventi į tą pačią sodybą. Jis ir A.Ramanausko-Vanago dukra Aukšė Ramanaukaitė taip pat dalyvavo paskutiniam partizanų vadui paminėti skirtuose renginiuose.

A.Ramanauskas-Vanagas gimė 1918 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose. Gyventi į Lietuvą kartu su tėvais jis grįžo 1921 metais.

Baigęs Klaipėdos pedagoginį institutą ir Kauno karo akademią, paskutinėmis Antrojo pasaulinio karo dienomis, 1945 metų balandžio 24 dieną, A.Ramanauskas-Vanagas tapo partizanų vadovu. Vadovavęs įvairiems partizanų būriams, 1951 metais jis perėmė Laisvės kovotojų sąjūdžio tarybos pirmininko ir ginkluotojų pajėgų vado pareigas.

Tačiau aktyvią partizano veiklą A.Ramanauskas-Vanagas tęsė iki 1953 metų, o po to vien tik slapstėsi pas patikimus žmones.

A.Ramanausko-Vanago pagerbimo renginiuose dalyvavo ir jo duklė Aukšė.

KGB buvo subūrusi net keletą operatyvinių grupių, medžiojusių paskutinį pasipriešinimo dalyvių vadą.

A.Ramanauskas kartu su žmona Birute buvo sulaikytas 1956 metų spalio 12 dieną Kaune, Kalniečių gatvėje. Išdavė senas pažįstamas, pas kurį jis buvo apsistojęs nakvynės. A.Ramanauską-Vanagą išdavęs žmogus ir dabar gyvena Kaune.

A.Ramanauskas-Vanagas buvo nuteistas mirties bausme ir 1957 metų lapkričio 29 dieną sušaudytas. Jo žmonai teismas skyrė aštuonerius metus kalėjimo. „L.r.“

Filadelfijoje buvo surengtas milijono moterų maršas, per kurį šimtai tūkstančių juodaodžių JAV moterų prisiekė siekti vienybės kovojant dėl savo teisių. Juodaodės iš JAV ir viešiosios kitų valstybių susirinko į Filadelfiją, kad atkreiptų dėmesį į juodaodžių bendruomenių problemas - nusikalstamumą, narkomaniją ir skurdą.

Renginio organizatorių duomenimis, demonstracijoje dalyvavo apie 2 milijonus moterų, o televizijos stotis KYW-3 paskelbė, jog tai buvo didžiausias juodaodžių moterų susirinkimas JAV istorijoje. Policijos apskaičiavimais, į renginį susirinko apie pusę milijono moterų.

Lietuvos banko ir lito 75-mečiui į apyvartą išleista auksinė 1 lito moneta.

Prieš 150 metų atlikta eterio narkozė išgarsino Vilnių

Spalio 17-18 dienomis Vilniuje vyko šeštasis Lietuvos anesteziologų ir reanimatologų suvažiavimas, kuriame, be kita ko, paminėtas ir jubiliejus - šiemet Lietuvos anesteziologijai sukanka 150 metų.

Lietuvos anesteziologų ir reanimatologų draugijos pirmininkas docentas Alis Baublys papasakojo, kad Vilnius tapo vienu pirmųjų pasaulio miestų, kuriuose pirmą kartą atliktos operacijos naudojant eterio narkozę.

1847 metų pradžioje Vilniaus žydų ligoninėje garsus to meto chirurgas Liudvikas Liachovičius pirmą kartą eteriu nuskausmino pacientą. A.Baublio teigimu, pirmoji tokia narkozė Vilniuje buvo atlikta nepraėjus nė keturiems mėnesiams po to, kai ji buvo atlikta

pirmą kartą pasaulyje - 1846 metais Bostone (JAV).

Šiuo metu Lietuvoje yra apie 570 anesteziologų - tai penktoji pagal gausumą gydytojų specialybė Lietuvoje.

Apie 300 jų dalyvauja savo specialybės draugijos veikloje.

Seštajame draugijos suvažiavime anesteziologai ir reanimatologai nagrinėjo profesines problemas. Paskaitas jiems skaitė lektorai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Švedijos bei Belgijos.

Nors dauguma anesteziologų ir reanimatologų jau dirba vakarietiškais metodais, vis dėlto dar daug kur trūksta reikalingos aparatūros, medikamentų, kitų priemonių.

A.Baublys pasidžiaugė, kad jau realizuojamas prieš trejus metus Vyriausybės žadėtas kreditas būtinai aparatūrai pirkti. „L.r.“

Arkivyskupas priminė gydytojams Hipokratą

Hipokrato priesaika, paskelbta ketvirtame amžiuje prieš Kristų, neprarado savo vertės ir šiandien - teigia Vilniaus arkivyskupas metropolitas A.J.Bačkis. Apie Hipokrato priesaiką, apie mediko profesiją ir pašaukimą - su meile tarnauti gyvybei ir kenčiantiems - Jo Ekscelencija kalbėjo tarptautinėje konferencijoje „Ištikimybė Hipokratui“, kuri vyko Vilniuje, Antkainio poliklinikos salėje.

Konferenciją surengė Pasaulinės gydytojų federacijos „Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacija, Vilniaus arkivyskupas Seimos centras, Lietuvos sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvių katalikų mokslo akademija ir Lietuvos gydytojų sąjunga. Medikų ir dvasininkų forume buvo pristatoma lietuvių kalba išleista „Sveikatos apsaugos darbuotojų chartija“, vyko 1997 metais atnaujintos Hipokrato priesaikos ceremonija.

Sveikinimo žodį tarė sveikatos apsaugos ministras J.Galdikas. Popiežiaus Jono Pauliaus II sveikinimą perskaitė arkivyskupas A.J. Bačkis. „L.r.“

Partizano Juozo

Lukšos-Daumanto (1921-1951) atminimas šią vasarą buvo įamžintas Lietuvos dailės akademijos rūmų antrajame aukšte Vilniuje privirtinta bareljefine J.Lukšos lenta, sukurta akademijos studento Dariaus Zablockio. Mat tik dabar paaiškėjo, kad J.Lukša 1946 m. rudenį kelis mėnesius akademijoje Juozo Adomaičio pavarde studijavo architektūrą kartu su dabartiniu žymiuoju architektu Vytautu Nasvyčiu. Vieną dieną betgi buvo pasiveržęs į dekanatą, o sugrįžęs tik tarė „sudiev, vyrukai“, ir išėjo. Auditorijon atvykę KGB agentai jo jau neberado, o architektūros studentai J.Adomaičio daugiaus niekada nematė ir tik dabar sužinojo, kad tai buvo žymusis partizanas Juozas Lukša, ginkluotas prasiveržęs į Vakarus ir numirti už Lietuvos laisvę vėl grįžęs Lietuvon. Bareljefinę lentą atidengė Juozo Lukšos brolis Antanas. Atsiminimais dalijosi arkiv. Audrys J.Bačkis, dar vaiku būdamas, matęs Juozą Lukšą savo tėvo, Lietuvos diplomatinio šefo Stasio Antano Bačkio globoje Paryžiuje. Žodį apie mirtin Lietuvoje grįžtantį J.Lukšą tarė ir pats Stasys Antanas Bačkis, iš Švedijos atvykęs velionies bičiulis architektas Jonas Pajaujis.

KALĖDINĖS PINIGINĖS DOVANOS I LIETUVĄ

Šiais metais, gruodžio mėn. Adelaidė, Melbourne ir Sydney Talkos skyriai vėl priima kalėdinius piniginius \$100 ir \$200 pervedimus į Lietuvą. Šie pervedimai kainuos tik \$5.

Nežinant gavėjo banko ir sąskaitos numerio, reikia duoti gavėjo paso numerį ir pilną adresą.

Prašome kreiptis į Talkos įstaigas, sekmadieniais 12.30 val. - 3 val. p.p.

ADELAIDE 8362 7377
MELBOURNE 9328 3466
SYDNEY 9796 8662

LIEUVIŲ KOOPERATINĖ
TALKA
KREDITO DRAUGIJA

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 9708 1414)

KLUBO VALANDOS

Pirmd., trečiad., 5 v.v. - 10.30 v.v.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Ketvirtadieniai	5 v.v.	-	11.00 v.v.
Penktadieniai	5 v.v.	-	12.00 v.v.
Šeštadieniai	12 val.	-	1.00 val. nakties
Sekmdieniai	12 val.	-	10.00 v.v.

VALGYKLA VEIKIA:

Penktadieniai	6. val.	-	8.00 v. p.p.
Sekmdieniai	12.30 v. p.p.	-	7 v.v.

SVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Šeštadieniai	12 val.	-	2 v. p.p.
	ir 6 v.v.	-	8 v.v.

Seimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne

Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 9708 1414.